

Η ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΑΛΜΑ-ΑΤΑ

Η Παγκόσμια Συνδιάσκεψη που συγκλήθηκε στην Άλμα - Άτα με θέμα την Πρωτοβάθμια Φροντίδα για την Υγεία, σήμερα, τη δωδεκάτη ημέρα του Σεπτέμβρη του έτους 1978, εκφράζοντας την ανάγκη για άμεση δράση της παγκόσμιας κοινότητας, των κυβερνήσεων και όλων των εγασομένων στην υγεία και στην ανάπτυξη με στόχο την προάσπιση και προαγωγή της υγείας όλων των λαών του κόσμου, εγκρίνει την παρακάτω Διακήρυξη:

I

Η Συνδιάσκεψη επαναλαμβάνει με έμφαση ότι η υγεία, που είναι μια κατάσταση πλήρους φυσικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας, και όχι απλώς η απουσία αρρώστιας ή αναπηρίας, αποτελεί ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και ότι η κατάκτηση του υψηλότερου δυνατού επιπέδου υγείας είναι ένας κοινωνικός στόχος μέγιστης σημασίας που αφορά ολόκληρο τον κόσμο και που η πραγματοποίησή του απαιτεί τη δραστηριότητα πολλών άλλων τομέων πέρα από τον τομέα της υγείας.

II

Η τεράστια ανισότητα που υπάρχει σήμερα στο επίπεδο της υγείας των λαών, ιδιαίτερα ανάμεσα σε ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς και στο εσωτερικό κάθε χώρας, είναι πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά απορριπτέα και συγκεντρώνει επομένως το ενδιαφέρον όλων των χωρών.

III

Η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στο πλαίσιο μίας Νέας Διεθνούς Οικονομικής Τάξης, είναι θεμελιώδους σημασίας για την κατάκτηση της πιο ολοκληρωμένης υγείας για όλους και για τη μείωση της διαφοράς ανάμεσα στο επίπεδο υγείας των αναπτυσσόμενων και των ανεπτυγμένων χωρών. Η προαγωγή και προάσπιση της υγείας αποτελούν ουσιώδη συνιστώσα μίας οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και συμβάλλουν σε μια καλύτερη ποιότητα ζωής και στην παγκόσμια ειρήνη.

IV

Οι λαοί έχουν το δικαίωμα και το καθήκον να συμμετέχουν ατομικά και συλλογικά στον προγραμματισμό και την εφαρμογή της φροντίδας για την υγεία τους.

V

Οι κυβερνήσεις έχουν ευθύνη για την υγεία των λαών τους· σ' αυτήν μπορούν να ανταποκριθούν μόνο με επαρκείς υγειονομικές και κοινωνικές παροχές. Ένας

κύριος στόχος κυβερνήσεων, διεθνών οργανισμών και ολόκληρης της παγκόσμιας κοινότητας για τις προσεχείς δεκαετίες θα πρέπει να είναι η κατάκτηση από όλους τους λαούς του κόσμου μέχρι το έτος 2000, ενός επιπέδου υγείας που θα τους επιτρέπει να διάγουν μια ζωή κοινωνικά και οικονομικά παραγωγική. Η πρωτοβάθμια φροντίδα για την υγεία αποτελεί το κλειδί για την επίτευξη αυτού του στόχου στο πλαίσιο μιας ανάπτυξης με πνεύμα κοινωνικής δικαιοσύνης.

VI

Η πρωτοβάθμια φροντίδα για την υγεία είναι η βασική φροντίδα της υγείας, η στηριζόμενη σε μεθόδους και τεχνολογία που είναι πρακτικές, επιστημονικά τεκμηριωμένες και κοινωνικά αποδεκτές, που καθίστανται προσιτές σε όλα τα άτομα και τις οικογένειες στην κοινότητα μέσω της ουσιαστικής συμμετοχής τους, και που έχουν ένα κόστος το οποίο η χώρα και η κοινότητα μπορούν να αντέξουν σε κάθε στάδιο της ανάπτυξής τους στο πνεύμα της αυτοδιάθεσης και της στήριξης στις δικές τους δυνάμεις. Η πρωτοβάθμια φροντίδα για την υγεία είναι αναπόσπαστο μέρος τόσο του συστήματος υγείας μιας χώρας, του οποίου αποτελεί την κεντρική λειτουργία και το επίκεντρο, όσο και της συνολικής κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης μιας κοινότητας. Αποτελεί το πρώτο επίπεδο επαφής των ατόμων, της οικογένειας και της κοινότητας με το εθνικό σύστημα υγείας, καθώς φέρνει τη φροντίδα για την υγεία όσο γίνεται πιο κοντά στον τόπο κατοικίας και εργασίας των ανθρώπων και συνιστά το πρώτο σημείο μιας συνεχιζόμενης διαδικασίας φροντίδας για την υγεία.

VII

Η πρωτοβάθμια φροντίδα για την υγεία:

1. αντανακλά και απορρέει από τις οικονομικές συνθήκες και τα κοινωνικά, πολιτιστικά και πολιτικά χαρακτηριστικά μίας χώρας και των κοινοτήτων της, και βασίζεται στην εφαρμογή των σχετικών πορισμάτων της κοινωνικής και βιοϊατρικής έρευνας και της έρευνας για τις υπηρεσίες υγείας, καθώς και στην εμπειρία της δημόσιας υγείας·

2. αντιμετωπίζει τα κύρια προβλήματα υγείας σε μια κοινότητα, παρέχοντας υπηρεσίες προαγωγής της υγείας, πρόληψης, θεραπείας και αποκατάστασης, όπως αρμόζει σε κάθε περίπτωση·

3. περιλαμβάνει τουλάχιστον: την εκπαίδευση και αγωγή σχετικά με τα συχνότερα προβλήματα υγείας και τις μεθόδους πρόληψης και καταπολέμησής τους· την ενίσχυση του εφοδιασμού με τρόφιμα και την προώθηση σωστής διατροφής· την παροχή επαρκούς και ασφαλούς ύδρευσης και μέτρων βασικής υγιεινής· την φροντίδα για την υγεία της μητέρας και του παιδιού, συμπεριλαμβαν-

* Μετάφραση των «Σύγχρονων Θεμάτων» από το Alma-Ata 1978: Primary Health Care, Report of the International Conference on Primary Health Care Alma-Ata, USSR, 6-12 September 1978, Geneva, World Health Organisation, 1978.

νομένου και του οικογενειακού προγραμματισμού· τον εμβολιασμό για τα κυριότερα λοιμώδη νοσήματα· την πρόληψη και την καταπολέμηση των νοσημάτων που ενδημούν τοπικά· την κατάλληλη θεραπεία των κοινών νοσημάτων και κακώσεων· και την παροχή των βασικών φαρμάκων·

4. αφορά, παράλληλα με τον τομέα της υγείας, όλους τους τομείς και τις πλευρές της ανάπτυξης που έχουν σχέση μ' αυτόν, τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο, και ιδιαίτερα τη γεωργία, την κτηνοτροφία, τη βιομηχανία τροφίμων, την παιδεία, τη στέγαση, τα δημόσια έργα, τις επικοινωνίες και άλλους ακόμα τομείς· και απαιτεί τις συντονισμένες προσπάθειες όλων αυτών των τομέων·

5. απαιτεί και προάγει τη μέγιστη συμμετοχή της κοινότητας και των ατόμων και τη στήριξή τους στις δικές τους δυνάμεις, για τον προγραμματισμό, την οργάνωση, τη λειτουργία και τον έλεγχο της πρωτοβάθμιας φροντίδας για την υγεία, μέσω της πληρέστερης αξιοποίησης των τοπικών, των εθνικών και των άλλων διαθέσιμων πόρων· για την επίτευξη του σκοπού αυτού καλλιεργεί την ικανότητα της συμμετοχής των κοινοτήτων μέσω της κατάλληλης αγωγής·

6. πρέπει να έχει την υποστήριξη δευτεροβάθμιων μονάδων για την παραπομπή ασθενών, οι οποίες θα πρέπει να αλληλοσυμπληρώνονται και να αποτελούν ενιαίο και λειτουργικό σύνολο, οδηγώντας στην προοδευτική βελτίωση μιας ολοκληρωμένης φροντίδας για την υγεία όλων, και δίνοντας προτεραιότητα σ' αυτούς που έχουν τις μεγαλύτερες ανάγκες.

7. βασίζεται, τόσο σε πρωτοβάθμιο όσο και σε δευτεροβάθμιο επίπεδο, στους εργαζόμενους στην υγεία, συμπεριλαμβανομένων γιατρών, νοσοκόμων, μαιών, βοηθητικών επαγγελμάτων και εργαζομένων στην κοινότητα, ανάλογα με την περίπτωση, καθώς και σε παραδοσιακά επαγγέλματα ανάλογα με τις συνθήκες· αυτοί θα πρέπει να έχουν την κατάλληλη κοινωνική και τεχνική εκπαίδευση ώστε να εργάζονται ως ομάδα για τη φροντίδα της υγείας και να ανταποκρίνονται στις εκφραζόμενες ανάγκες υγείας της κοινότητας.

VIII

Όλες οι κυβερνήσεις πρέπει να διαμορφώσουν εθνικές πολιτικές, στρατηγικές και σχέδια δράσης για να καθιερωθεί και να υποστηριχθεί η πρωτοβάθμια φροντίδα για την υγεία ως μέρος ενός ολοκληρωμένου εθνικού συστήματος υγείας, σε συντονισμό με άλλους τομείς. Για το σκοπό αυτό θα είναι αναγκαίο να υπάρξει πολιτική βούληση, να ενεργοποιηθούν οι πόροι της χώρας και να χρησιμοποιηθούν ορθολογικά οι διαθέσιμοι εξωτερικοί πόροι.

IX

Όλες οι χώρες θα πρέπει να συνεργαστούν με πνεύμα συναδελφικότητας, ώστε να διασφαλιστεί η παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας για την υγεία όλων των λαών, καθώς η κατάκτηση της υγείας σε μια χώρα αφορά άμεσα και ωφελεί κάθε άλλη χώρα. Στο πλαίσιο αυτό, η κοινή έκθεση της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας και της UNICEF για την πρωτοβάθμια φροντίδα της υγείας συνιστά μια στέρεη βάση για την παραπέρα ανάπτυξη και εφαρμογή της πρωτοβάθμιας φροντίδας για την υγεία σ' ολόκληρο τον κόσμο.

X

Ένα αποδεκτό επίπεδο υγείας για όλους τους λαούς του κόσμου μέχρι το έτος 2000 μπορεί να επιτευχθεί με μια πληρέστερη και καλύτερη χρήση των παγκόσμιων πόρων, ένα σεβαστό μέρος των οποίων δαπανάται σήμερα σε εξοπλισμούς και στρατιωτικές συγκρούσεις. Μια γνήσια πολιτική ανεξαρτησίας, ειρήνης, ύφεσης και αφοπλισμού θα μπορούσε και θα έπρεπε να αποδεσμεύσει πρόσθετους πόρους που θα μπορούσαν κάλλιστα να διατεθούν σε ειρηνικούς σκοπούς και ιδιαίτερα στην ταχύτερη προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, ουσιώδες μέρος της οποίας είναι η πρωτοβάθμια φροντίδα για την υγεία που θα πρέπει να λάβει το μερίδιο των πόρων που της αρμόζει.

Η Παγκόσμια Συνδιάσκεψη για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα της Υγείας απευθύνει έκκληση για άμεση και αποτελεσματική εθνική και διεθνή δράση με στόχο την ανάπτυξη και εφαρμογή της πρωτοβάθμιας φροντίδας για την υγεία σ' ολόκληρο τον κόσμο και ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες, με πνεύμα συνεργασίας σε τεχνικό επίπεδο και στο πλαίσιο μιας Νέας Διεθνούς Οικονομικής Τάξης. Προτρέπει τις κυβερνήσεις, την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας και την UNICEF και άλλες διεθνείς οργανώσεις, καθώς και πολυμερείς και διμερείς οργανισμούς, μη κυβερνητικές οργανώσεις και χρηματοδοτικούς οργανισμούς, όλους τους εργαζόμενους στην υγεία και ολόκληρη την παγκόσμια κοινότητα να στηρίξουν εθνικές και διεθνείς συστηματικές πρωτοβουλίες για την πρωτοβάθμια φροντίδα της υγείας και να παρέχουν αυξημένη τεχνική και οικονομική υποστήριξη προς αυτήν, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η Συνδιάσκεψη καλεί όλους τους παραπάνω να συνεργαστούν για την καθιέρωση και ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας φροντίδας για την υγεία σύμφωνα με το πνεύμα και το περιεχόμενο της παρούσας Διακήρυξης, και για τη διατήρησή της στο πλαίσιο αυτό.

